

सन २०१७-१८ करीता राष्ट्रीय कृषि विकास
योजनेस प्रशासकीय मंजूरी प्रदान करणे
तसेच, योजनेतर्गत ₹ २७२.५० कोटी निधी
वितरीत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: राकृवि ०३१७/प्र.क्र. २३/राकृवियो कक्ष
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२
तारीख: ०३ जुलै, २०१७

वाचा :

१. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. ०३१७/प्र. क्र.१८/राकृवियो कक्ष,
दि. १३/०४/२०१७
२. वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०१७/प्र.क्र.७५/अर्थ-३, दि.१८.०४.२०१७
३. कृषि व सहकारीता विभाग, केंद्रिय कृषि मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. ७-१/२०१७-
आरकेव्हीवाय, दि. १५/०५/२०१७
४. कृषि व सहकारीता विभाग, केंद्रिय कृषि मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १-१५/२०१७
आरकेव्हीवाय/१, दि. १६/०६/२०१७

प्रस्तावना :

राष्ट्रीय कृषि विकास योजना ही ११ व्या पंचवार्षिक योजनेतर्गत सन २००७-०८ पासून सुरु करण्यात आली आहे. कृषि व संलग्न क्षेत्राशी संबंधित योजनांच्या नियोजन व कार्यान्वयनामध्ये राज्यांना लवचिकता व स्वायत्तता देणे, स्थानिक गरजेनुसार पिके व प्राधान्यक्रमाचा विचार करून त्यांना राज्यांच्या कृषि नियोजनामध्ये स्थान देणे. पंचवार्षिक योजना काळात विकास दरामध्ये कृषि व कृषि संलग्न क्षेत्राचा विकास दर ४% गाठणे ही या योजनेची प्रमुख उद्दीष्ट आहेत.

राष्ट्रीय कृषि विकास योजना केंद्र व राज्य शासनाच्या अनुक्रमे ६०:४० प्रमाणात अर्थसहाय्याने राबविण्यात येत आहे. केंद्र शासनाच्या संदर्भाकित दि. १५/०५/२०१७ रोजीच्या पत्रान्वये चालू वर्षी राकृवियोतर्गत सर्वसाधारण राकृवियोकरीता (Normal RKVY) केंद्र हिस्साचे ₹ ४०८.३२ कोटी प्रवर्गनिहाय (सर्वसाधारण प्रवर्ग ₹ ३२६.९९ कोटी, अनुसूचित जाती ₹ ४१.९६ कोटी व अनुसूचित जमाती ₹ ३९.३७ कोटी) व त्यास अनुसरून समरूप राज्य हिस्साचे ₹ २७२.२१ कोटी (सर्वसाधारण प्रवर्ग ₹ २१७.९९ कोटी, अनुसूचित जाती ₹ २७.९७३ कोटी व अनुसूचित जमाती ₹ २६.२४ कोटी) असे एकूण ₹ ६८०.५३ कोटी निधीचे नियतवाटप मंजूर केले होते.

संदर्भाधिन दि.१६ जुन, २०१७ रोजीच्या पत्रान्वये केंद्र शासनाने राज्यास सर्वसाधारण प्रवर्गाचा केंद्र हिस्साचा ₹ १६३.५० कोटी निधी वितरीत केला आहे. त्यानुषंगाने, केंद्र समरूप राज्य

हिस्याचा ₹ १०९ कोटी निधी असा सर्वसाधारण प्रवर्गाकरिता एकूण ₹ २७२.५० कोटी निधी वितरणासाठी उपलब्ध करण्याची आहेत.

सन २०१७-१८ मध्ये राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेच्या अंमलबजावणीस प्रशासकीय मान्यता प्रदान करणे तसेच, योजनेंतर्गत मंजूर प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीकरिता केंद्र व राज्य हिस्याचा मिळून सर्वसाधारण प्रवर्गाकरिता ₹ २७२.५० कोटी निधी वितरणाची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती, त्यानुषंगाने शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:

१. सन २०१७-१८ मध्ये राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेच्या अंमलबजावणीस प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे. या योजनेंतर्गत चालू वर्षी सर्वसाधारण राकृवियो (Normal RKVY) करिता केंद्र व राज्य हिस्याच्या ६०:४० प्रमाणात राबविण्यास मंजूर कार्यक्रम पुढीलप्रमाणे आहे -
(रक्कम ₹ कोटी)

अ.क्र.	योजनेचे नाव	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकूण निधी
	अ. सर्वसाधारण	३२६.९९	२१७.९९	५४४.९८
	ब. अनुसूचित जाती	४१.९६	२७.९७	६९.९३
	क. अनुसूचित जमाती	३९.३७	२६.२४	६५.६१
	एकूण (सर्वसाधारण राकृवियो)	४०८.३२	२७२.२१	६८०.५३

२. सन २०१७-१८ मध्ये राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेंतर्गत मंजूर प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीसाठी या शासन निर्णयान्वये आयुक्त (कृषी) यांना अर्थसंकल्पिय वितरण प्रणालीद्वारे सर्वसाधारण प्रवर्गाकरिता केंद्र व राज्याच्या ६०:४० आर्थिक सहभागाच्या प्रमाणात एकूण ₹ २७२.५० कोटी निधी (रुपये दोनशे बाहत्तर कोटी पन्नास लाख फक्त) पुढीलप्रमाणे उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

(रक्कम ₹ कोटी)

अ.क्र.	योजनेचे नाव	सर्वसाधारण प्रवर्ग		
		केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	मंजूर निधी
१.	राष्ट्रीय कृषी विकास योजना- सर्वसाधारण राकृवियो	१६३.५०	१०९.००	२७२.५०
	एकूण	१६३.५०	१०९.००	२७२.५०

३. या शासन निर्णयान्वये राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेकरीता केंद्र हिस्साचा ₹ १६३.५० कोटी (रुपये एकशे त्रेसष्ट कोटी पन्नास लाख फक्त) व राज्य हिस्साचा ₹ १०९ कोटी (रुपये एकशे नऊ कोटी फक्त) असा एकूण उपलब्ध करून दिलेला ₹ २७२.५० कोटी (रुपये दोनशे बाहत्तर कोटी पन्नास लाख फक्त) निधी पुढील केंद्र व राज्य हिस्साच्या लेखाशिर्षांतर्गत सन २०१७-१८ करिता अर्थसंकल्पित करण्यात आलेल्या तरतुदीतून खर्ची टाकावा -

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
सर्वसाधारण	मागणी क्रमांक डी -३ २४०१- पीक संवर्धन (००) (८००) इतर खर्च (००) (०९) कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय कृषि विकास योजना अंतर्गत अर्थसहाय्य (पंचवार्षिक योजनेअंतर्गत योजना) (६० टक्के केंद्र हिस्सा) (२४०१ ८२३५) ३३-अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक डी -३ २४०१- पीक संवर्धन (००) (८००) इतर खर्च (००) (११) कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय कृषि विकास योजना अंतर्गत अर्थसहाय्य (पंचवार्षिक योजनेअंतर्गत योजना) (४० टक्के राज्य हिस्सा) (२४०१ A२२५) ३३-अर्थसहाय्य

४. या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेल्या ₹ २७२.५० कोटी रक्कमेचे कोषागारातून आहरण व वितरणाकरिता सहायक संचालक (लेखा-१), कृषी आयुक्तालय, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून, आयुक्त (कृषी), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.
५. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषी आयुक्तालय, पुणे यांनी अर्थसंकल्पिय वितरण प्रणालीद्वारे उपलब्ध झालेली ₹ २७२.५० कोटी रक्कम कोषागारातून आहरित करून आयुक्त (कृषी), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या नावे उघडण्यात आलेल्या स्वीय प्रपंजी लेखा खाते (Personal Ledger Account) मध्ये जमा करावी व तसे शासनास अवगत करावे.
६. या शासन निर्णयासोबत **परिशिष्ट-अ** मध्ये प्रकल्पनिहाय / अंमलबजावणी यंत्रणानिहाय निधीचे वितरण दर्शविले आहे, त्यानुसार आयुक्त (कृषी) यांनी राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेंतर्गत मंजूर प्रकल्पांना ₹ २७२.५० कोटी निधीचे वितरण करावयाचे आहे.

(रक्कम ₹ कोटी)

अ.क्र.	वितरीत निधीचा अंमलबजावणी यंत्रणानिहाय तपशील	वितरीत निधी
१	आयुक्त (कृषी)	२१२.१५
३	सर्व कृषी विद्यापीठे	४.६०
४	व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ	१२.००
५	कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळ	०.५०
६	आयुक्त (पशुसंवर्धन)	२०.९६
७	आयुक्त (साखर)	१२.००
८	आयुक्त (मत्स्यव्यवसाय)	७.१७
९	संचालक (रेशीम)	३.१२
एकूण		२७२.५०

७. त्याचप्रमाणे, मंजूर केलेल्या निधीचे तात्काळ उपयोजन होण्याच्यादृष्टीनेच निधी कोषागरातून आहरीत करावा आणि सर्व विभागांनी त्यांना प्राप्त होणा-या निधीचा तात्काळ विनियोग करावा. अंमलबजावणी यंत्रणांनी सदर निधी उपयोजनाविना बँक खात्यामध्ये जमा करुन ठेवू नये.
८. राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेतर्गत सन २००७-०८ पासून सन २०१६-१७ पर्यंत विविध विभागांना वितरीत केलेल्या निधीचे लेखापरीक्षण होऊन तसे प्रमाणित केल्यानंतर सदर योजनेतर्गत उर्वरीत निधी दुसऱ्या टप्प्यामध्ये केंद्र शासनाकडून वितरीत करण्यात येणार आहे, त्यामुळे सर्व अंमलबजावणी यंत्रणांनी/विभागांनी त्यांना सन २००७-०८ ते सन २०१६-१७ या कालावधीत वितरीत केलेल्या निधीचे सनदी लेखापालांकडून लेखापरिक्षण झाल्याचे प्रमाणित करावे.
९. उन्नत शेती - समृद्ध शेतकरी' या मोहिमेच्या संदर्भाकित दि. १३ एप्रिल, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये विहित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार कृषि विभागाच्या राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत मंजूर प्रकल्पांची अंमलबजावणी करावी.
१०. या शासन निर्णयान्वये केवळ 'सर्वसाधारण प्रवर्गाकरिता' निधी वितरीत करण्यात आला असून सर्व विभागांनी / अंमलबजावणी यंत्रणांनी त्यांना मंजूर केलेल्या प्रकल्पांतर्गत सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी आवश्यक असलेल्या निधीकरिता उपरोक्त रकमेचा विनियोग करावा.
११. सर्व विभागाच्या / अंमलबजावणी यंत्रणांच्या वैयक्तिक लाभाच्या प्रकल्पांतर्गत केवळ आधार संलग्न बँक खात्यावर थेट लाभ हस्तांतरणाद्वारे (DBT) लाभार्थ्यांना अनुदान वितरीत करावे.
१२. हा शासन निर्णय वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०१७/प्र.क्र.७५/अर्थ-३, दि. १८.०४.२०१७ नुसार विहित केलेल्या अटींची पूर्तता होत असल्याने तसेच, सदर परिपत्रकानुसार या विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
१३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०७०३१७०११३९४०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सहपत्र :- परिशिष्ट - अ

(श्रीकांत चं. आंडगे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई

२. प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. अपर मुख्य सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई
४. प्रधान सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
६. आयुक्त (पशुसंवर्धन), पुणे
७. आयुक्त (दुग्धव्यवसाय), वरली, मुंबई
८. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
९. संचालक (प्रक्रिया व नियोजन), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
१०. संचालक, राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियान, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
११. महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, भांबुर्डा, भोसले नगर, पुणे.
१२. महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखा परिक्षा व लेखा), मुंबई.
१३. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१४. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य
१५. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषिआयुक्तालय, पुणे
१६. वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई
१७. मा. मंत्री (कृषि व फलोत्पादन) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
१८. निवड नस्ती.

परिशिष्ट - अ

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्र. राकृवि-०३१७/प्र.क्र.२३/राकृवियो कक्ष, दि. ०३/०७/२०१७ चे सहपत्र

राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेतर्गत प्रकल्प निहाय/अंमलबजावणी यंत्रणा निहाय ₹ २७२.५० कोटी निधीचे वितरण

वर्ष- २०१७-१८

(रक्कम ₹ कोटी)

अ.क्र.	प्रकल्पाचे नाव	प्रकल्प मंजुरीचे वर्ष	नवीन प्रकल्पांची किंमत / जुन्या प्रकल्पांची उर्वरीत किंमत	मागील वर्षापर्यंत वितरीत निधी	सन २०१७-१८ करिता उर्वरीत प्रकल्प किंमत	सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी मंजूर निधी वितरण
१	उन्नत शेती - समृद्ध शेतकरी अंतर्गत कृषी जनजागृती कार्यक्रम	२०१७-१८	४.००	०.००	४.००	३.००
२	एकात्मिक भात उत्पादन कार्यक्रम *	२०१७-१८	१३.२२	०.००	१३.२२	३.००
३	गतिमान वैरण विकास कार्यक्रम	२०१५-१६	२४.५९२	२४.२८	०.३१२	०.३१
अ	संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)	एकूण	४१.८१	२४.२८	१७.५३	६.३१
४	उन्नत शेती - समृद्ध शेतकरी मोहिम अंतर्गत यांत्रिकीकरण प्रकल्प	२०१७-१८	१००.००	०.००	१००.००	८०.०८
५	गुण नियंत्रण प्रयोगशाळा व उर्वरीत अंश तपासणी प्रयोग शाळांचे बळकटीकरण, क्षमता वाढ व ISTA सभासदत्व प्राप्त करणे तसेच NABL प्रमाणिकरण करून घेणे	२०१७-१८	४.३५	०.००	४.३५	२.३५
६	बीज गुणन केंद्राच्या प्रक्षेत्रावर विविध कृषि हवामान क्षेत्रानुकूल वैरणीच्या पिकांचे बियाणे / ठोंबांचे उत्पदान तथा पिक प्रात्याक्षिक व विकास	२०१७-१८	६.२२	०.००	६.२२	३.००
७	शासकीय जैव नियंत्रण व जैविक खते प्रयोगशाळांचे बळकटीकरण	२०१६-१७	९.४५	५.०८	४.३७	२.३७
ब	संचालक (गुणवत्ता व नियंत्रण)	एकूण	१२०.०२	५.०८	११४.९४	८७.८०
८	क्षेत्रीय अधिकारी -कर्मचाऱ्यांची आणि आत्मा संमितीतील सदस्यांचे वनामती व रामेती येथे प्रशिक्षण व क्षमता बांधणी प्रकल्प	२०१६-१७	५.९९	३.५०	२.४९	२.४९
क	संचालक (आत्मा)	एकूण	५.९९	३.५०	२.४९	२.४९
९	शासकीय रोपवाटिकांचे बळकटीकरण	२०१७-१८	५.३६	०.००	५.३६	२.३६
१०	हॉर्टिसेप प्रकल्प	२०१५-१६	६.८४	४.५४	२.३०	१.३०
ड	संचालक (फलोत्पादन)	एकूण	१२.२०	४.५४	७.६६	३.६६
११	संरक्षित शेती प्रकल्प	२०१७-१८	५०.००	०.००	५०.००	४०.००
१२	कांदाचाळ प्रकल्प	२०१७-१८	५०.००	०.००	५०.००	४०.००
१३	फलोत्पादनाच्या यांत्रिकीकरणाकरिता अर्थसहाय्य	२०१६-१७	२५.००	१३.११	११.८९	११.८९
१४	शेततळ्यांच्या अस्तरीकरणाकरिता अर्थसहाय्य	२०१६-१७	२५.००	०.००	२५.००	२०.००
इ	संचालक (म.रा.फ. व औ. मं.)	एकूण	१५०.००	१३.११	१३६.८९	१११.८९
।	आयुक्त (कृषी) (अ+ब+क+ड+इ)	एकूण	१६७.८२	३२.८६	१३४.९६	२१२.१५
१५	डॉ. पं.दे.कृ.वि. विकसित पिक व्यवस्थापन तंत्रज्ञानाचा प्रसार	२०१५-१६	८.२९	२.९१	५.३८	२.००
ई	डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोला	एकूण	८.२९	२.९१	५.३८	२.००
१६	पनवेल येथील खार जमिन संशोधन केंद्राच्या प्रयोगशाळेचे बळकटीकरण आणि मृद आरोग्य व मत्स्योत्पादनासाठी शेतकऱ्यांची क्षमता बांधणी प्रकल्प	२०१७-१८	४.१९	०.००	४.१९	०.५०
१७	कृषी उत्पादकता वाढविण्यासाठी नवोन्मेशी जलस्रोत विकसित करणे	२०१४-१५	३.०८	२.०९	०.९९	०.६०
१८	कोकणामध्ये विविध जैविक खतांचे उत्पादन करणे	२०१४-१५	२.३७	०.०१	२.३६	१.००
१९	कोकण प्रदेशातील कोकण कन्याळ जातीच्या शेळीचे उत्पादन करणे	२०१४-१५	१.०५	०.५५	०.५०	०.५०
उ	डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषी विद्यापीठ, दापोली	एकूण	१०.६९	२.६५	८.०४	२.६०
II	सर्व कृषी विद्यापीठे (ई + उ)	एकूण	१८.९८	५.५६	१३.४२	४.६०
२०	थेट पणन सुविधेकरिता वखार महामंडळाच्या गोदामांचे क्षतिग्रस्त ॲम्बेसटॉस पत्र्यांच्या छताऐवजी गॅल्व्हालाईन पत्र्यांचे नवीन छत निर्माण करून गोदामांचा दर्जा उंचावणे	२०१७-१८	२२.२०	०.००	२२.२०	३.००
२१	वखार महामंडळातर्फे ८ ठिकाणी काढणी पश्चात हाताळणी व्यवस्थेसह मल्टी-चेंबर शीतगुहांची निर्मिती प्रकल्प	२०१७-१८	२२.५०	०.००	२२.५०	१.००
२२	राज्यातील १० ठिकाणी गोदामांची निर्मिती करून तेथे वखार पावती सुविधा व ऑनलाईन ट्रेडिंग सुविधा उपलब्ध करून देणे	२०१७-१८	१२.३२	०.००	१२.३२	२.००
२३	विदर्भ व मराठवाड्यातील १० ठिकाणी गोदामांची निर्मिती करून तेथे वखार पावती सुविधा व ऑनलाईन ट्रेडिंग सुविधा उपलब्ध करून देणे	२०१७-१८	१०.१८	०.००	१०.१८	२.००
२४	द्रोणागिरी (जेएनपीटी) येथे नाशवंत कृषी मालाच्या आयात-निर्यातीसाठी सुविधा केंद्र उभारणे	२०१७-१८	५.००	०.००	५.००	१.००
२५	वखार महामंडळाच्या राज्यातील गोदामांच्या फरश्यांची दुरुस्ती दर्जा सुधारणे आणि गडचिरोली, भंडारा, गोंदिया व चंद्रपूर जिल्ह्यातील वखार महामंडळांच्या वखार केंद्रांवर सिमेंट रस्त्यांची निर्मिती	२०१७-१८	२३.९९	०.००	२३.९९	३.००
III	व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ	एकूण	९६.१९	०.००	९६.१९	१२.००
२६	गोंदिया जिल्ह्यातील ५ कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांमध्ये पायाभूत सुविधा विकास प्रकल्प	२०१०-११	१.५९	०.३०	१.२९	०.५०
IV	कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळ	एकूण	१.५९	०.३०	१.२९	०.५०
२७	कृत्रिम रेतन सुविधा प्रकल्प	२०१५-१६	२०.३०	४.८०	१५.५०	१२.४५

वर्ष- २०१७-१८

* SLSC च्या निर्देशानुसार सदर प्रकल्पाचा सुधारीत आराखडा संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी सादर करण्याच्या अटीस अधीन राहून निधी वितरीत करण्यात येत आहे.